

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Taşımalı eğitim sistemi, Türkiye’de kırsal bölgelerde eğitim erişimini artırmak amacıyla 1989-1990 eğitim-öğretim yılında başlatılmıştır. İlk etapta yalnızca iki ilde başlayan bu uygulama, zamanla ülkenin dört bir yanındaki kırsal alanlara yayılarak, bugün pek çok öğrencinin eğitime erişimini sağlayan temel araçlardan biri haline gelmiştir. Ancak sistemin uygulanışında yaşanan aksaklıklar, özellikle Hakkâri gibi zorlu coğrafyalarda, öğrencilerin eğitim hakkına erişimini büyük ölçüde zorlaştırmaktadır.

Şemdinli ve Derecik gibi ilçelere bağlı köy ve mezralarda yerleşim birimlerinin dağınık olması, eğitime erişim konusunda ciddi zorluklar yaratmaktadır. Köy okullarının kapatılması ve öğrencilerin kilometrelerce uzaktaki merkez okullara taşınması, taşımalı eğitim sisteminin işleyişine bağımlı hale gelmiştir. Ancak bu sistem, son yıllarda hem öğrenciler hem de hizmet sağlayıcıları olan taşımacı esnaf için büyük mağduriyetler doğurmuştur.

2024-2025 eğitim-öğretim yılı itibarıyla, okulların açılmasının üzerinden iki hafta geçmiş olmasına rağmen birçok köyde öğrenciler henüz eğitimlerine başlayamamıştır. Özellikle Şemdinli ve Derecik bölgelerindeki köylerden gelen şikayetler, taşımalı eğitim sistemindeki sorunların ciddiyetini ortaya koymaktadır. Taşımalı eğitim hizmeti sağlayan firmalar, şoförlerle anlaşma sağlayamadıkları için öğrencilerin okullara ulaşamaması, yurttaşlar ve esnafın mağduriyetine sebep olmaktadır.

Taşımalı eğitim sistemindeki en büyük sorunlardan biri, ihalelerin düşük teklif veren firmalara verilmesi ve bu firmaların taşımacılık işini daha düşük bedellerle taşıyon firmalara devretmesidir. Bu durum, hizmet kalitesini düşürmekte, öğrencilerin güvenliğini tehlikeye atmakta ve esnafın ekonomik olarak zor duruma düşmesine sebep olmaktadır. Özellikle Hakkâri gibi zorlu coğrafi koşullara sahip bölgelerde, kış aylarında yaşanan olumsuz hava koşulları göz önüne alındığında, yol güvenliğinin sağlanamaması ciddi bir risk teşkil etmektedir. Servis araçlarının yetersizliği, kapasitesinin üstünde öğrenci taşınması ve yolların güvenlik standartlarına uygun olmaması, taşımalı eğitimin sürdürülebilirliği konusunda endişe yaratmaktadır.

Taşımacılık hizmeti veren esnaf, firmalardan yeterli ücreti alamadıkları için ekonomik olarak büyük mağduriyetler yaşamaktadır. Bazı firmaların taşıyon kullanarak esnafı düşük ücretlerle çalıştırması ya da hiç ödeme yapmaması, esnafı iflasın eşiğine getirmiştir.

Bu durum, yerel ekonomiyi de olumsuz etkilemekte ve taşımali eğitim sisteminin aksamasına yol açmaktadır. Anayasa'nın 55. maddesi, çalışanların haklarının korunmasını güvence altına alırken, taşımacılık esnafının bu süreçte ekonomik haklarının ihlal edildiği gözlemlenmektedir.

Anayasa'nın 42. maddesi, eğitim hakkını her bireyin temel bir hakkı olarak tanımlar ve devletin bu hakkı güvence altına almasını öngörür. Ancak, Hakkari'nin Şemdinli ve Derecik gibi kırsal bölgelerinde taşımali eğitim sistemindeki aksaklıklar, öğrencilerin eğitim hakkına erişimini engellemektedir. Öğrencilerin okullara ulaşamaması, eğitim hakkının doğrudan ihlali anlamına gelmektedir. Aynı zamanda Anayasa'nın 10. maddesi uyarınca eğitimde fırsat eşitliği sağlanması gerektiği halde, bu bölgelerdeki öğrenciler eşit eğitim olanaklarından yararlanamamaktadır.

Hakkari'de taşımali eğitim sisteminde yaşanan sorunlar, sadece öğrencileri değil, aynı zamanda taşımacılık yapan esnafı ve bölge ekonomisini de olumsuz etkilemektedir. Bu sorunların çözümü için öncelikli olarak ihale süreçlerinin şeffaflaştırılması, en düşük teklif veren değil, hizmet kalitesini sağlayabilecek firmaların tercih edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin can güvenliği ve eğitim hakkının korunması adına daha sıkı denetimler yapılmalı, taşıma hizmetlerinde standartlar artırılmalıdır.

Ayrıca, kırsal bölgelerdeki okulların kapatılması yerine, bu okulların fiziki koşullarının iyileştirilerek yeniden açılması, bölgedeki öğrencilerin eğitime erişimini kolaylaştıracaktır. Böylelikle, taşımali eğitim sistemine olan bağımlılık azaltılabilir ve öğrencilerin eğitim hakkına erişimi Anayasa'nın 42. maddesi çerçevesinde güvence altına alınabilir.

Hakkari'de taşımali eğitim sistemi gözden geçirilerek, öğrencilerin eğitim hakkına erişimini sağlamak ve bölgedeki taşımacı esnafın haklarını korumak için acil adımlar atılmalıdır. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve öğrencilerin geleceğini güvence altına almak adına bu sorunların bir an önce çözülmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Hakkari'nin Şemdinli ve Derecik ilçelerine bağlı köylerde taşınalı eğitim sisteminden yararlanan öğrenci sayısı kaçtır? Bu öğrencilerden kaç, taşımacılık hizmetlerindeki aksaklıklar nedeniyle okullarına ulaşamamıştır?
2. Son 5 yıl içerisinde (2019-2024), Hakkâri genelinde taşınalı eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlar nedeniyle eğitimine düzenli olarak devam edemeyen öğrenci sayısı nedir? Özellikle kış aylarında meydana gelen olumsuz hava koşullarının bu duruma etkisi nasıl olmuştur?
3. 2024 yılı itibarıyla, Hakkari'nin Şemdinli ve Derecik ilçelerinde taşımacılık hizmeti veren kaç esnaf, taşıeron firmalarla yapılan düşük bedelli anlaşmalar ve ödemelerdeki gecikmeler nedeniyle ekonomik olarak mağdur edilmiştir? Bu esnafların uğradığı toplam zarar ne kadardır?
4. Taşınalı eğitim ihalelerinde en düşük teklifi veren firmaların tercih edilmesi sonucunda, son 5 yılda Hakkari'de kaç taşıeron firma bu ihaleleri üstlenmiş ve taşımacılık hizmetlerinin kalitesinde ne gibi düşüşler yaşanmıştır? İhale süreçlerinin şeffaflaştırılması adına ne gibi tedbirler alınmaktadır?
5. Anayasa'nın 42. maddesi gereğince devletin eğitim hakkını güvence altına alması gerekirken, taşınalı eğitim sistemindeki aksaklıklar sonucu Hakkari'nin kırsal bölgelerinde eğitimine erişemeyen öğrencilere ilişkin ne tür bir çözüm üretilmiştir? Bu öğrencilerin mağduriyetini gidermek için hangi somut adımlar atılmıştır?
6. Hakkari'nin kırsal bölgelerinde kapatılan okulların yeniden açılması ve fiziki koşullarının iyileştirilmesi yönünde herhangi bir planlama yapılmakta mıdır? Bu okulların yeniden açılması, taşınalı eğitime olan bağımlılığı azaltacak bir çözüm olarak düşünülmekte midir?
7. 2024-2025 eğitim-öğretim yılı başında, Hakkari'nin Şemdinli ve Derecik bölgelerindeki öğrencilerin okullara ulaşamaması nedeniyle kaç günlük eğitim kaybı yaşanmıştır? Öğrencilerin bu kaybı telafi edebilmesi için hangi önlemler alınacaktır?
8. Anayasa'nın 10. maddesi uyarınca eğitimde fırsat eşitliği sağlanması gerekirken, Hakkâri gibi kırsal bölgelerde taşınalı eğitim sisteminin aksaklıkları nedeniyle öğrenciler arasında ortaya çıkan eşitsizliklerin giderilmesi için hangi adımlar atılmaktadır?
9. Taşımacılık hizmeti sağlayan esnafın ödenmeyen alacakları ile ilgili bakanlık nezdinde bir takip mekanizması bulunmakta mıdır? Esnafın ekonomik mağduriyetini gidermek için taşıeron firmalarla yapılan sözleşmelerde ne tür değişiklikler yapılması planlanmaktadır?
10. 2024-2025 yılı ihale süreçlerinde, taşınalı eğitim hizmeti sunan firmaların belirlenmesinde hangi kalite standartları gözetilmektedir? Öğrenci güvenliğini sağlamak adına Hakkâri gibi zorlu coğrafi bölgelerde daha sıkı denetimler yapılması düşünülmekte midir?